gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Ambulante handel Roermond 2024**
Zaaknummer: **53330-2024**
Datum: **7 mei 2024**

Inleiding

De weekmarkten zijn een belangrijke publiekstrekker voor de gemeente Roermond. De bezetting op de weekmarkten is dan ook hoog. Ondanks deze populariteit dreigt echter een afname van het aantal kramen vanwege een gebrek aan opvolging. Om de toekomstbestendigheid van de markten te waarborgen, heeft DTNP, een ruimtelijk adviesbureau, de opdracht gekregen om te helpen bij het formuleren van een perspectiefnota voor de binnenstadsmarkten. Tegelijkertijd worden de marktverordening en het standplaatsenbeleid herzien om in de gehele gemeenten een omgeving voor ambulante handel te creëren die klaar is voor de toekomst.

De huidige marktverordening van de gemeente Roermond, die dateert uit 2012, regelt het vergunningstelsel voor standplaatsen op de markt. Echter, door recente juridische ontwikkelingen voldoet deze verordening niet langer aan de geldende wet- en regelgeving en is zij niet geschikt voor de toekomst. Om te voldoen aan de eisen van de Europese Dienstenrichtlijn en om een rechtmatig vergunningssysteem voor de markt te waarborgen, is het noodzakelijk om de verordening aan te passen.

Net zoals de marktverordening, vereist ook het huidige standplaatsenbeleid van de gemeente Roermond, bekend als de 'Beleidslijn standplaats- en ventvergunningen' uit 2006, herziening vanwege recente jurisprudentie met betrekking tot de Europese Dienstenrichtlijn.

De Europese Dienstenrichtlijn stelt dat alle potentiële gegadigden voor een schaarse vergunning, zoals een standplaatsvergunning, gelijke kansen moeten hebben. Zowel bestaande vergunninghouders als potentiële nieuwe gegadigden moeten op een gelijk speelveld opereren. Om dit te waarborgen, legt de Dienstenwet drie hoofdvoorwaarden op aan schaarse vergunningen:

1. Vergunningen mogen niet voor onbepaalde tijd worden verleend, omdat dit nieuwe toetreders belemmert.
2. Vergunningen die beschikbaar komen, moeten openbaar bekend worden gemaakt, zodat alle potentiële gegadigden op de hoogte zijn en de kans krijgen om een aanvraag in te dienen.
3. Er mogen geen beperkingen zijn in de mededingingsruimte. Alle gegadigden moeten in gelijke mate de mogelijkheid hebben om een vergunningsaanvraag in te dienen, waarbij de voorwaarden en de verdelingsprocedure transparant moeten zijn.

Voorstel
Wij stellen uw raad voor:

1. de Marktverordening gemeente Roermond 2024 vast te stellen conform bijgevoegd voorstel.
2. de Perspectiefnota binnenstadsmarkten vast te stellen conform bijgevoegd voorstel.
3. de Beleidsnotitie standplaatsen gemeente Roermond 2024 vast te stellen conform bijgevoegd voorstel.

Argumenten

1.1 De huidige verordening voldoet niet meer aan hogere wet- en regelgeving.

Het proces van het verlenen van een vergunning voor de markt voldoet niet meer aan wet- en regelgeving. Een vergunning voor de markt is een zogeheten 'schaarse vergunning'. Wanneer er sprake is van een schaarse vergunning is de Europese Dienstenrichtlijn van toepassing. Die bepaalt onder andere dat een vergunning voor de markt niet meer voor onbepaalde tijd kan worden verleend en dat er een transparant verdeelsysteem voor de vergunningen moet zijn. In de huidige marktverordening is geen rekening gehouden met deze eisen. Daarom is het noodzakelijk dat er een nieuwe marktverordening wordt vastgesteld. In de nieuwe marktverordening wordt voor de marktvergunningen een looptijd van 15 jaar voorgesteld. Voor een uitgebreide toelichting met betrekking tot deze looptijd wordt verwezen naar de toelichting behorende bij de marktverordening.

1.2 Looptijd voor vergunningen sluit aan bij passende terugverdientijd

De Europese Dienstenrichtlijn stelt dat vergunningen voor onbepaalde tijd niet langer uitgegeven mogen worden. Wij stellen langlopende vergunningen van vijftien jaar voor. Uit onderzoek blijkt dat de gemiddelde terugverdientijd voor een marktondernemer zo'n negen-twaalf jaar is.[1] Een vergunning van vijftien jaar biedt veel rust voor ambulante handelaren en geeft hen de kans om te investeren in hun onderneming. In het algemeen zal een vergunningsduur van vijftien jaar leiden tot evenwichtige lijn tussen enerzijds een eerlijke gemiddelde terugverdientijd, maar anderzijds een duidelijke investering in goed ondernemerschap op de markt en verbinding van ambulante handelaren aan onze markt. Daarnaast merken we op dat de keuze voor een periode van minimaal 12 jaar veelvuldig voorkomt bij andere gemeenten die recentelijk aan de slag zijn gegaan met de herziening van de marktverordening en/of het standplaatsenbeleid.[2]

1.3 De marktverordening biedt ruimte voor toekomstige ontwikkelingen

De marktverordening voorziet in flexibiliteit voor toekomstige ontwikkelingen, zoals de vergroening van de binnenstad. In overeenstemming met de marktverordening krijgen ambulante handelaren één standplaats op de markt. De exacte invulling hiervan wordt bepaald door het inrichtingsplan, waarvoor het college verantwoordelijk is. Dit inrichtingsplan zal de manier waarop de markt wordt ingericht, bepalen. Op deze manier wordt de marktverordening aangepast aan veranderende behoeften en stedelijke ontwikkelingen, terwijl de belangen van ambulante handelaren worden gewaarborgd.

1.4 De modelmarktverordening van de VNG is toegepast met enkele relevante aanpassingen voor de gemeente Roermond.

Bij het opstellen van de marktverordening is de modelmarktverordening van de VNG als basis genomen. Echter, vanwege de historische betekenis en het belang van de markt, zijn er enkele aanpassingen gemaakt om de verordening beter te laten aansluiten bij de behoeften van de gemeente Roermond. Zo wordt gebruikgemaakt van uitgebreide, marktspecifieke inrichtingsplannen waarin de selectiecriteria voor standplaatsvergunningen zijn verwerkt. Door deze inrichtingsplannen te hanteren, kan er beter worden ingespeeld op de specifieke behoeften van de woensdag-, vrijdag- en zaterdagmarkt. Verder zullen mandaatverboden worden verwerkt in het Algemeen Mandaatbesluit van

---

[1] SEO Economisch Onderzoek. (2021, 17 juni). Schaarse vergunningen en terugverdientijd in de ambulante handel - SEO Economisch Onderzoek. https://www.seo.nl/publicaties/schaarse-vergunningen-en-terugverdientijd-in-de-ambulante-handel/

[2] Hierbij kan gedacht worden aan de volgende gemeenten: Weert (15 jaar), Zaandam (15 jaar), Dalfsen (15 jaar), Tiel (12 jaar), Nijmegen (12 jaar) en Hilversum (20 jaar).

de gemeente Roermond in plaats van in de marktverordening. Ook zijn een aantal artikelen samengevoegd vanuit het oogpunt van leesbaarheid.

2.1 Aanbevelingen uit de Perspectiefnota binnenstadsmarkten zijn geïmplementeerd.
In de Perspectiefnota Binnenstadsmarkten zijn aanbevelingen gedaan met als doel de toekomstbestendigheid van de warenmarkten in de binnenstad te waarborgen. Hierop hebben we actie ondernomen door middel van de volgende stappen.

1. Plek aan tafel voor de markt bij ontwikkelingen in de binnenstad

We willen de markt een stem geven door afgevaardigden van de marktcommissie periodiek te laten overleggen met de BIZ binnenstad en citymanagement. Dit periodieke overleg wordt momenteel georganiseerd en zal bij de eerstvolgende marktcommissievergadering worden voorgesteld. Het doel van deze overleggen is om de samenwerking en communicatie tussen de markt en de binnenstad te versterken.

2. Vermarkten van de markt

Citymanagement is ingeschakeld om te ondersteunen bij het vermarkten van de markt. Bij de eerstvolgende marktcommissievergadering zal citymanagement een conceptmarketingstrategie presenteren. De focus ligt op het vergroten van de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid van de markt voor zowel inwoners als bezoekers. Door gerichte marketingactiviteiten willen we meer bezoekers trekken en de markt een prominentere plaats geven in de binnenstad.

3. Maximaal aantal verplaatsingen

In de marktverordening is vastgelegd dat de markt slechts een beperkt aantal keren mag worden verplaatst. Deze verplaatsingen vinden plaats op basis van de evenementenkalender. Hiermee zorgen we ervoor dat de marktdagen en andere activiteiten in de binnenstad goed op elkaar zijn afgestemd, wat bijdraagt aan een stabiele en voorspelbare marktomgeving voor zowel handelaren als bezoekers.

4. Sturen op kwaliteit

Er worden selectiecriteria gehanteerd in de marktverordening om de kwaliteit van de markt te waarborgen. Het college heeft de bevoegdheid om ambulante handelaren die minstens acht keer per kalenderjaar zonder geldige reden afwezig zijn, te weren. Dit voorkomt lege plekken op de markt, wat de algehele aantrekkelijkheid van de markt ten goede komt. Het sturen op kwaliteit zorgt ervoor dat bezoekers een consistente en hoogwaardige marktervaring hebben.

5. Differentiatie in marktgelden

Momenteel betalen ambulante handelaren evenveel marktgelden voor zowel de woensdag- als de zaterdagmarkt. In de marktgeldverordening zal in 2025 een differentiatie worden voorgesteld, zodat er verschillende tarieven zijn voor de marktdagen. Deze differentiatie moet zorgen voor een eerlijke en evenwichtige kostenstructuur, wat handelaren stimuleert om actief deel te nemen aan beide marktdagen.

6. Aanbevelingen inrichting woensdag- en zaterdagmarkt

De aanbevelingen voor de woensdag- en zaterdagmarkt zijn verwerkt in het inrichtingsplan. Dit plan richt zich op het verbeteren van de loop over de markt en andere structurele aanpassingen om de markt in zijn totaliteit aantrekkelijker te maken. Specifieke maatregelen omvatten onder andere het herindelen van kraampjes en het verbeteren van de logistiek en toegankelijkheid. Deze verbeteringen moeten ervoor zorgen dat de markt een prettige en efficiënte plek blijft voor zowel handelaren als bezoekers.

2.2 De Perspectiefnota binnenstadsmarkten is resultaat van integrale afstemming en afweging.
Zowel in de analysefase als de visievormende fase heeft een brede participatie plaatsgevonden met ambulante handelaren. Het resultaat van deze participatie is een aansprekend toekomstperspectief dat het belang van de warenmarkten voor de binnenstad van Roermond duidt, met daarbij concrete acties en afspraken die door de diverse betrokkenen kunnen worden ondernomen om de warenmarkten zo aantrekkelijk mogelijk te houden.

3.1 Standplaatsen vormen een aanvulling op het winkelaanbod
Voor de leefbaarheid in de verschillende wijken en kernen is het aanwezige permanente detailhandelsaanbod van groot belang. Dankzij deze winkels kunnen inwoners vlak bij huis hun dagelijkse en niet-dagelijkse levensbehoeften vinden. In de praktijk blijkt echter dat het, zeker in de kleinere dorpen, lang niet altijd haalbaar is om een basisniveau aan voorzieningen met vaste winkels te behouden. Door de lage 'huisvestingslasten' zijn standplaatsen een laagdrempelige vorm van ondernemen. Door de week heen kunnen ambulante handelaren op verschillende locaties staan en daardoor een groter verzorgingsgebied bedienen dan detaillisten met een vaste winkel. Hierdoor zijn standplaatshouders in staat te functioneren op locaties waar een winkel in diezelfde branche niet (meer) haalbaar is. Door standplaatsen toe te voegen wordt het voorzieningenniveau op peil gehouden en is het mogelijk een gevarieerd aanbod voor de inwoners van de gemeente te behouden, ook op plaatsen waar dit met permanente detailhandel niet meer mogelijk is. Tegelijkertijd wil de gemeente voorkomen dat de aanwezigheid van (veel) standplaatsen leidt tot een afname van het lokale permanente voorzieningenniveau. De permanente voorzieningen zijn de hele week voor inwoners beschikbaar en leveren daarmee een grotere bijdrage aan het voorzieningenniveau.

3.2 Standplaatsen hebben meerwaarde bij ontmoetingsplekken
Standplaatsen kunnen een levendige sfeer en extra reden tot bezoek creëren in centrumgebieden die al regelmatig worden bezocht door inwoners en bezoekers van een gemeente. Door de aanwezigheid van passanten zijn deze locaties ook aantrekkelijk voor standplaatshouders. Vooral op deze centrale plekken voor winkelen en ontmoeten kunnen standplaatsen aanzienlijke economische waarde toevoegen als aanvulling op het bestaande aanbod. Op ontmoetingsplekken waar commerciële voorzieningen niet (meer) aanwezig zijn, kunnen standplaatsen juist bijdragen aan de leefbaarheid van een wijk of kern. Dit principe is ook geïmplementeerd in het standplaatsenbeleid, onder meer door het toevoegen van een standplaats in Boukoul.

Kanttekeningen en risico's

De vergunning van de huidige vergunninghouders wordt beperkt.

Omdat de Europese Dienstenrichtlijn voorschrijft dat er geen vergunningen voor onbepaalde tijd meer mogen worden verleend moeten de huidige marktvergunningen worden ingetrokken. In plaats daarvan krijgen de huidige vergunninghouders automatisch een nieuwe vergunning voor de duur van 15 jaar, als overgangsperiode naar de nieuwe situatie. Een vergunning voor onbepaalde tijd bood de ambulante handelaren meer zekerheid. De hogere wetgeving is in dit geval echter dwingend en het intrekken van de vergunningen is iets waaraan niet te ontkomen valt. Een termijn van 15 jaar is voor ambulante handelaren voldoende om zich voor te kunnen bereiden op de nieuwe situatie en om gedane investeringen terug te kunnen verdienen.[3] Tegelijkertijd wordt hiermee gezorgd dat ook andere gegadigden de mogelijkheid hebben om toe te treden tot de markt. Voor de toekomst zullen we blijven monitoren of een periode van 15 jaar voldoende is voor ambulante handelaren om hun investering terug te verdienen. We zullen hierbij landelijke ontwikkelingen nauwlettend volgen.

[3] SEO Economisch Onderzoek. (2021, 17 juni). Schaarse vergunningen en terugverdientijd in de ambulante handel - SEO Economisch Onderzoek. https://www.seo.nl/publicaties/schaarse-vergunningen-en-terugverdientijd-in-de-ambulante-handel/

Historisch overzicht

- Beleidslijn standplaats- en ventvergunningen 2006
- Marktverordening gemeente Roermond 2012

Financiële gevolgen

N.v.t.

Communicatie en participatie

De beleidsstukken zijn tot stand gekomen via intensieve samenwerking tussen de adviseurs van DTNP en diverse ambtelijke disciplines binnen de gemeente Roermond. Specifiek zijn de volgende vormen van participatie toegepast:

- Op 14 november is input opgehaald voor de perspectiefnota binnenstadsmarkten gemeente Roermond en heeft afstemming plaatsgevonden met een externe klankbordgroep, bestaande uit onder andere marktondernemers, de bestuurders van de BIZ binnenstad, bin-nenstadsondernemers en stichting citymarketing.
- Op 29 januari 2024 Met de marktcommissie is verdiepend nagedacht over de opstelling van de beide weekmarkten en de marktverordening.
- Op 21 maart 2024 is een consultatiebijeenkomst georganiseerd voor alle ambulante handelaren in de gemeente Roermond, waar de hoofdlijnen van het per¬spectief voor de binnenstadsmarkten, de marktverordening en het standplaatsenbeleid zijn gepre¬senteerd.

Na vaststelling worden betrokken partijen geïnformeerd over het besluit.

Uitvoering

Na de goedkeuring van de Marktverordening gemeente Roermond 2024 en de Beleidsnotitie standplaatsen gemeente Roermond 2024, zullen deze documenten het huidige beleid, namelijk de Marktverordening gemeente Roermond 2012 en de Beleidslijn standplaats- en ventvergunningen 2006, vervangen. Daarnaast zullen de mandaatverboden conform artikel 6 van de modelmarktverordering van de VNG worden verwerkt in het Algemeen Mandaatbesluit gemeente Roermond.

Tot slot is bij het opstellen van het standplaatsenbeleid gebleken dat we momenteel niet adequaat kunnen sturen op standplaatsen die zich op particuliere terreinen bevinden. Aangezien de mogelijkheid om een ontheffing van een vergunning voor een standplaats op privégronden aan te vragen is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), zal dit worden meegenomen bij de volgende herziening van de APV. In de tussentijd zullen we onderzoeken welke sturingsmaatregelen we kunnen gebruiken of toepassen.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

J. van Putten Y.F.W. Hoogtanders

Ter inzage:

Bijlagen:

Bijlage 1: Marktverordening gemeente Roermond 2024

Bijlage 2: Perspectief binnenstadsmarkten gemeente Roermond
Bijlage 3: Beleidsnotitie standplaatsen gemeente Roermond 2024
Bijlage 4: Inrichtingsplan Woensdagmarkt Munsterplein Roermond
Bijlage 5: Inrichtingsplan Zaterdagmarkt Roermond
Bijlage 6: Inrichtingsplan Vrijdagmarkt Swalmen